

هشدار کارشناسان به دولت دوازدهم داستان تلخ سیب زمینی سال ۱۳۸۸ تکرار نشود

درس‌های اسکا تلندی

به نظر می‌رسد ایران نیز باید از اسکا تلندی‌ها درس بگیرد و تا فضا، وقت و امکانات مالی و مادی جامعه اجازه می‌دهد برنامه بلندمدت و مدّونی برای دمیدن هوای تازه به آسمان کشاورزی اقدام کند. البته این درخواست و نیاز ایران نباید منجر به زاد و رشد دوباره سازمان و نهادهای دولتی تازه شده و بر ابعاد دیوان‌سالاری اضافه شود. درس‌های اسکا تلندی یکی هم این است که از نهادهای مدنی برای این کار استفاده شده و کار را به دست غیر از دولت انجام دهیم. نهادهای مدنی موجود و اجازه تأسیس نهادهای مدنی جوانان علاقمند به کار در مزرعه‌ها می‌تواند زمینه‌ساز تولید با کیفیت‌تر و رقابت‌پذیرتر کشاورزی ایران در یک دوره میان‌مدت شود. راه را برای عبور از بحران کهنسالی کشاورزان ایرانی و کشاورزی ایران هموار کنیم.

در حوزه تکنولوژی و فعالیت را بپذیرند و سرانجام اینکه خود نیز قدرت نوآوری کمتری دارند. دولت اسکا تلندی نیز با همین پدیده مواجه شده است. آمار ارایه شده از سوی کالج کشاورزی اسکا تلندی نشان می‌دهد دهقانانی که سن آنها بیشتر از ۶۷ سال شده نزدیک به ۳۰ درصد کل کشاورزان هستند و فقط ۲۵ درصد کشاورزان زیر ۴۴ سال سن دارند. دولت اسکا تلندی به تازگی لایحه‌ای ارایه داده است که هدف این است که کشاورزانی که در مزرعه‌های اجراهای فعالیت می‌کنند و سن آنها کمتر از میانگین سنی کشاورزان شاغل است را در کانون توجه قرار دهند و آنها را در شرایط برتر قرار دهند. حمایت مالی، فنی و اقتصادی از این کشاورزان جوان همانند دمیدن هوای تازه در سپهر کشاورزی اسکا تلندی خواهد بود.

محمدصادق جنان صفت

فعالیت کشاورزی به دلیل طبیعت این فعالیت که موجب شده است دور از مراکز شهری و در اطراف کلانشهرها باشد و البته استفاده بیشتر از ماشین‌آلات و تجهیزات کشاورزی موجب پیامدهای ویژه‌ای در این فعالیت شده است. یکی از این پیامدها تمایل کمتر جوانان برای ماندن در روستاها و مراکز تولید زراعی و دامپروری و جنگل و شیلات است. این پیامد قابل لمس است و در همه کشورهای جهان نمود پیدا کرده و هر کشوری با آن دست و پنجه نرم می‌کند. در ایران نیز آمارهای در دسترس نشان می‌دهد میانگین کشاورزان و زارعان ایرانی بالای ۵۰ سال است و این یک عارضه منفی است. کشاورزان کهنسال جرات ریسک کمتری دارند، با سنت‌های قدیمی الفت دارند و به سختی حاضرند نوآوری‌ها

سرمقاله

از یک سوراخ دو بار گزیده نشویم

بهمن دانائی

انقلاب اسلامی رخ داده در ایران، در سال ۱۳۵۷ بر نظام شاهی پیروز شد. انقلابیون ایرانی به دلیل شتاب دگرگونی‌ها در سپهر سیاست ایران در آن چند ماه منتهی به بهمن ۱۳۵۷ برنامه و راهبرد ویژه‌ای برای اداره اقتصاد کشور نداشتند. اما از دل بیانات و سخنان امام خمینی (ره) و برخی دیگر از مدیران انقلابی می‌شد فهمید که توجه به روستانشینان به دلیل اینکه آنها جزو مستضعفان به حساب می‌آمدند و همچنین حمایت از تولید محصولات کشاورزی با هدف صیانت از امنیت غذایی جایگاه ویژه‌ای دارد. بر پایه این دو راهبرد بود که دولت‌های ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی در حرف و سخن و حتی در برنامه‌های تدوین شده توسعه و برنامه‌های یک‌ساله موظف به حمایت از تولید محصولات کشاورزی و دهقانان خرده‌پا شدند. بررسی تصمیم‌های اتخاذ شده دولت‌های پس از انقلاب با همین محور نشان می‌دهد که قانون سفت و سخت تهیه و تصویب شده «قانون تضمین خرید محصولات اساسی کشاورزی» در ۲۱ شهریور ۱۳۶۸ است.

ادامه در صفحه ۳

مباحثات

آینده‌نگری و صنعت شکر

دکتر حسین سلاح‌ورزی

انایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران

اقتصاد ایران روزهای سختی را تجربه می‌کند. همه بازیگران اصلی اقتصاد شامل دولت و نهادهای حکومتی، خانواده‌ها و بنگاه‌ها در این شرایط دشوار دنبال راهی هستند که کمترین آسیب را دیده و تا جایی که قانون و عرف اجازه می‌دهد منافع خود را حداکثر کنند. این رفتار و اراده از سوی بازیگران البته بنا بر طبیعت آنها رخ می‌دهد و تا جایی که موجب آسیب دیدن به دیگری نشود در چارچوب‌های موجود قابل قبول است. تعارض منافع که آن هم یک پدیده حتمی در مناسبات میان خانواده‌ها، بنگاه‌ها و دولت است نیز در همین شرایط سخت، دوره تازم‌های را تجربه می‌کند.

ادامه در صفحه ۲

در صفحات دیگر می‌خوانید:

۴ سال
خروج دلار
به اندازه یک سال

صفحه ۸

تدوین طرح‌های جامع
مسئولیت‌های اجتماعی در روستاها
در دستور کار است

صفحه ۷

واقعیت تلخ
نامه انجمن قند و شکر
و یک مدیر

صفحه ۶

آثار تحریم
بر تولید و صادرات
محصولات کشاورزی

صفحه ۲

داستان تلخ سیب زمینی سال ۱۳۸۸ تکرار نشود

می‌دهد و استدلالش این است که این نهاد به نظام گره خورده و شکست آن ناکامی نظام تلقی می‌شود. این گونه است که در یک سال زراعی، کشت چغندر قند به ۶ میلیون تن می‌رسد و ۳ سال بعد به ۱/۵ میلیون تن کاهش می‌یابد. آن گروه از مسؤولانی که در گفت‌وگوهای خود و برای واردات انبوه شکر با تعرفه‌های اندک، سخن از مصرف‌کنندگان تهیدست می‌گویند، اما یادشان نمی‌آید که این اقدام یک زنجیره است و تهیدستان روستایی را بیچاره می‌کند.»

تکرار با گوجه‌فرنگی

دولت دوازدهم به لحاظ رویکرد به تولید داخل در محصولات کشاورزی با دولت نهم تفاوت‌های بنیادین دارد. وزارت جهاد کشاورزی در دولت یازدهم و دوازدهم مدافع و حامی سرسخت تولید داخلی بوده و هست. اما واقعیت این است که در کل کابینه نقش و سهم وزیر جهاد کشاورزی به اندازه‌ای نیست که سیاست‌های ارزی و پولی و تجاری را تعیین کند. نهادهای قدرتمندی مثل سازمان برنامه و بودجه نیز در کابینه وجود دارند که در فرآیند بازار و تولید محصولات کشاورزی به طور مستقیم یا غیرمستقیم اما به شکلی نیرومند مؤثرند. یکی از وظایف سازمان برنامه و بودجه تأیید نهایی قیمت تضمینی محصولات کشاورزی است. این سازمان برای سال زراعی آینده قیمت هر کیلو چغندر را نسبت به سال زراعی سال قبل فقط ۹ درصد افزایش داده است که در مقایسه با نرخ تورم اعلامی و انتظاری رقم فوق‌العاده پایین است. از طرف دیگر شرایط بازار ارز گونه‌ای شده است که صادرات گوجه‌فرنگی و سیب‌زمینی رونق دارد و صادرکنندگان این محصولات توانسته‌اند در میان کشاورزان چغندرکار و سوسه تغییر کشت را اجرایی کنند. در صورتی که دولت تا روزی که نوبت کشت فرا می‌رسد تغییری در قیمت تضمینی اعلام شده چغندر ندهد احتمال وجود دارد که تولید چغندر به محاق برود و داستان سیب‌زمینی سال ۱۳۸۸ به دلیل مازاد تولید دوباره تکرار شود. دولت دوازدهم که اعضای ارشد آن به ویژه آقای نوبخت از منتقدان دولت نهم بود که چرا سیب‌زمینی میان مردم توزیع می‌کند توجه داشته باشند که ممکن است داستان توزیع سیب‌زمینی یا گوجه‌فرنگی مازاد بر نیاز داخل تکرار شود. با توجه به اینکه دولت وعده داده است نرخ ارزهای معتبر راحتی به زیر ۱۰ هزار تومان می‌رساند و با توجه به اینکه میزان صادرات گوجه‌فرنگی یا سیب‌زمینی به هر حال محدودیت دارد می‌توان به دولت هشدار داد که داستان سیب‌زمینی سال ۱۳۸۸ ممکن است دوباره اتفاق بیفتد. اجازه ندهیم با یک تصمیم غیرمنطقی شرایط سال ۱۳۸۸ برگرود و از سوراخ سیب‌زمینی دوباره گزیده شویم.

دولت نهم تأسیس شده پس از پیروزی انقلاب اسلامی می‌خواست به وعده‌های رفاهی داده شده به شهروندان عمل کند. این دولت اما برای رسیدن به این هدف راهبردی خود شوربختانه به بیراهه رفت و تولید داخلی یکی از کالاهای استراتژیک و قدیمی ایرانیان یعنی قند و شکر را هدف قرار داد. دلار تثبیت شده در آن سال‌ها اجازه می‌داد واردات شکر به طور نسبی و بدون محاسبه دامپینگ‌ها و بدون لحاظ کردن نرخ تورم کشورهای صادرکننده شکر و تورم ایران، واردات این محصول افزایش یابد. در سال ۱۳۸۵ بود که واردات شکر رکورد شکست و به عدد ۲/۵ میلیون تن رسید که حتی بیشتر از کل مصرف شکر در آن سال بود. این اقدام اما پیامدهای زنجیره‌ای قابل‌اعتنایی داشت. یکی از پیامدهای واردات تاریخی شکر این بود که کارخانه‌های قند ایران توانایی پرداخت پول کشاورزان را پیدا نکردند. واکنش کشاورزان چغندرکار به این ناتوانی نوعی سرگردانی بود که آیا دوباره چغندر کشت کنند یا نه. در این نقطه بود که مدیران وزارت کشاورزی وقت بدون توجه به آینده و بدون لحاظ کردن مسایل بازار به چغندرکاران توصیه کردند که به جای کشت چغندر قند می‌توانند به کشت سیب‌زمینی اقدام کنند. رشد شتابان کشت سیب‌زمینی در سال زراعی ۸۸-۸۷ از سوی کشاورزان به یک فاجعه تبدیل شد. روزنامه دنیای اقتصاد در ۱۱ آبان ۱۳۸۷ در این باره توضیح داد: «دهقانان خرده‌پای ایرانی در غیاب نهادهای نیرومند حامی خود عموماً به رهنمودهای دولتمردان چشم‌دوخته‌اند و دل به سخاوتهای حمایتی دولت دارند. دولت‌های ایران بر پایه سلیقه‌های سیاسی که دارند البته رهنمودهای متفاوتی به دهقانان و خرده‌مالکان می‌دهند و معلوم است که برخی سال‌ها این رهنمودها به زیان دهقانان است. دولت رهنمود داد می‌توان با کشت سیب‌زمینی درآمدی معادل کشت چغندر داشت و این اتفاق افتاد. در حالی که کارخانه‌های شکر به دلیل فقدان چغندر به میزان کافی، از کمترین ظرفیت‌های ممکن استفاده می‌کنند، اما سیب‌زمینی‌کاران (که بخشی از همان چغندرکاران در میان آنها هستند) نیز با مازاد تولید و بازار اشباع شده مواجه شده‌اند.

یک کشاورز نمونه ایرانی می‌گوید: چغندرکاران ایرانی که نتوانسته بودند طلب خود را از کارخانه‌های قند بگیرند، امسال سیب‌زمینی کشت کرده و این اتفاق با تشویق‌های پیدا و پنهان دولت انجام شده است. پیش از وی، بهمن دانائی دبیر انجمن کارخانه‌های قند و شکر ایران نیز پیش‌بینی کرده بود جایگزین کردن کشت سیب‌زمینی به جای چغندر، دردی از دردهای دهقانان دوا نخواهد کرد و مازاد عرضه سیب‌زمینی بر تقاضا حتمی خواهد بود. واقعیت این است که نهاد دولت در ایران نفع خویش را بر نفع هر قشر دیگری ترجیح

آینده‌نگری و صنعت شکر

ادامه از صفحه اول

به نظر می‌رسد اما در این دنیای واقعیت‌ها اگر هر کدام از بازیگران تنها به منافع زودگذر و امروزی خود بپردازند و از دیدن آینده ناتوان باشند روزگار باز هم بدتر خواهد شد و بنیان‌های مناسبات سست و بی‌پایه می‌شوند. در صورتی که همه بازیگران بخواهند با سرسختی و نادیده گرفتن منافع دیگران کار خود را انجام دهند به بن‌بست می‌رسیم و آنگاه همه اقتصاد ایران بر زمین می‌افتد. برای اجتناب از این رخداد احتمالی باید هر کدام از بازیگران تلاش کنند ضمن حفظ خود به دیگران نیز فایده برسانند. عقل و منطق نیز حکم می‌کند که بازیگران اصلی اقتصاد ایران آینده‌نگری را در دستور کار قرار داده و بنیان تولید آینده کشور را حفظ کنند و منافع ملی را در دستور کار قرار دهند.

با این مقدمه نسبتاً بلند اکنون باید به بحث اصلی برسیم و آن رعایت اصول و پایه‌های تولید ملی به ویژه در موضوع کالاهایی است که همه ایرانیان از آن کالا استفاده می‌کنند. تردیدی نیست که شکر یکی از کالاهایی است که به ویژه برای گروه‌های تهیدست جامعه اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. هنوز اکثریت ایرانیانی که در زمره ۶-۷ دهک پایین درآمدی قرار دارند به همراه برخی از کالاهای با استفاده از شکر یک وعده غذایی خود را تأمین می‌کنند. مصرف دیگر شکر نیز گونه‌ای است که کشورهای بزرگ اقتصادی مثل اتحادیه اروپا و حتی آمریکا نیز برای تولید آن یارانه‌های پنهان و پیدا می‌دهند. به نظر می‌رسد با این تفاسیر، باید بنگاه‌ها و دولت راه را برای افزایش تولید داخلی شکر که با تلاش مدیران و فعالان این صنعت به لحاظ کمی در وضعیت مناسبی قرار گرفته و در مرز خودکفایی هستیم ادامه یابد. یکی از سازمان‌های با اهمیت برای رسیدن به این مرحله وزارت جهاد کشاورزی است که در این سال‌ها گام‌های بلندی برای رشد تولید برداشته و در برابر هجوم واردکنندگان رانت‌خوار ایستادگی کرده است. تشکل کارفرمایی مربوط به کارخانه‌های قند و شکر نیز در همه دهه‌های اخیر نشان داده است که یک نهاد مدنی جاندار و ورزیده است. اکنون می‌ماند سایر نهادهای دولتی به ویژه سازمان برنامه و بودجه که در مسیر همراهی با تولید شکر برخی اقدامات را اجرا و تصمیم‌هایی را اتخاذ کنند. اکنون که به هر حال قانون تصویب شده سال ۱۳۶۸ مبنای تصمیم‌سازی برای تعیین قیمت تضمینی محصولات کشاورزی است، بهتر است اجرای دقیق آن را در دستور کار قرار داده و با رفتارهای سلیقه‌ای شرایط را دشوار نکنیم. آینده‌نگری برای ایران ارجمند حکم می‌کند راه را برای توسعه صنعت قند هموار سازیم. تلاش مدیران انجمن صنفی کارخانه‌های قند و مدیران کارخانه‌های این صنعت را نیز باید در مسیر هموارتری قرار دهیم تا راه برای توسعه صنعت قدیمی و اصیل قند و شکر باز شود. توسعه رقابت‌پذیری صنعت قند الزام‌هایی دارد که دولت و کارخانه‌ها باید آنها را شناسایی کرده و در اجرای آن گام بردارند.

آثار تحریم بر تولید و صادرات محصولات کشاورزی

در نتیجه تهدیدی بر امنیت غذایی خانوار خواهد بود. به عبارت دیگر کوچک شدن سفره خانوار و بی‌کیفیت شدن محتوای آن بسیار مخرب‌تر از دوره تحریم‌های قبل خواهد بود.»

آنچه در بالا خواندید بخشی از گزارش کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق بازرگانی ایران با عنوان «شناسایی چالش‌های آثار تحریم بر تولید و صادرات محصولات باغی» است که بر روی پایگاه خبری اتاق ایران منتشر شده است به ارائه پیشنهادها ضروری در این زمینه

«به سبب دشواری تأمین سموم و کودهای باکیفیت و بی‌خطر و نبود عزم در بدنه دولت برای تأمین به‌موقع آن و موانع داخلی و خارجی موجود بر سر راه بخش خصوصی از یک‌طرف و هزینه‌های بالای تأمین سموم و کودهای بی‌خطر عدم پیش‌بینی بودجه‌های لازم برای پوشش افزایش قیمت آن‌ها؛ در آینده‌ای نه‌چندان دور سموم و کودهای پرخطر موجب تولید محصولات باغی ناپایم و بی‌کیفیت خواهند شد. از سوی دیگر به سبب کمبود منابع مالی، قیمت تمام‌شده بالای تولیدات داخلی و مشکلات صادرات؛ نه تنها رغبت سرمایه‌گذاری و توسعه در بخش باغبانی کم خواهد شد بلکه در بلندمدت کاهش سقف تولیدات نیز بسیار محتمل است. علاوه بر کمبود منابع آبی کشور و مشکلات تأمین تجهیزات روزآمد برای بخش باغبانی و همچنین کاهش درآمدهای نفتی دولت در کنار رکود اقتصادی و افزایش بیکاری و افزایش تورم در بخش‌های غیرخوراکی موجب کاهش توان خرید خوراکی خانوار از جمله محصولات باغی که کشش‌ناپذیر هستند خواهد شد. بنابراین پیش‌بینی می‌شود روند سرانه مصرف میوه در جامعه کاهش یافته و

از یک سوراخ دو بار گزیده نشویم

ادامه از صفحه اول

این قانون که در ۲۲ شهریور همان سال به تأیید شورای نگهبان رسید شامل یک ماده واحد و ۷ تبصره بود. در ماده واحد آمده بود: «به منظور حمایت از تولید محصولات اساسی کشاورزی و ایجاد تعادل در نظم تولید و جلوگیری از ضایعات محصولات کشاورزی و ضرر و زیان کشاورزان، دولت موظف است همه ساله خرید محصولات اساسی کشاورزی (گندم، برنج، جو، ذرت، چغندر قند، پنبه و ش، دانه‌های روغنی، چای، سیبزمینی، پیاز و حبوبات) را تضمین نموده و حداقل قیمت خرید تضمینی را اعلام و نسبت به خرید آنها از طریق واحدهای ذیربط اقدام نماید.» قانون یادشده در ۳ دهه تازه سپری شده تاریخ کشاورزی ایران به هر حال اجرا شده و البته قوت و نقص‌های آن نیز برای فعالان بخش کشاورزی آشکار است. قانون یادشده با همه ضعف‌هایی که در ذات خود داشته و دارد و به مرور زمان نیز آشکار شده است اما پایه کار بوده و باید تا روزی که قانون تازه‌ای جایگزین آن نشده و یا لغو نشده است با قدرت و دقت اجرا شود. متأسفانه در سال‌های اخیر و با توجه به اجرای این قانون با سلیقه‌های متفاوت از سوی مجریان و دستگاه‌های متفاوت شاهد کاستی‌های بیشتری بوده‌ایم. یکی از کاستی‌های اجرایی قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی این است که تصمیم‌گیرنده نهایی آن جایی است که با تولیدکنندگان اصلی یعنی کشاورزان و ذی‌نفعان پس از تولید آشنایی ناکافی دارد و در تصمیم‌گیری‌ها تنها به جیب دولت فکر می‌کند که آیا می‌تواند قیمتی تعیین کند که اگر دولت ناچار شد خریدی انجام دهد پول آن را تأمین کند یا نه.

عدم تعادل عجیب

فرایند تعیین قیمت محصولات کشاورزی بر اساس عرف و قانون گونه‌ای شده است که در آخر کار مدیران یک نهاد درباره آن تصمیم می‌گیرند. تجربه نشان داده است مدیران این نهاد بزرگ و برنامه‌ریز عموماً حاضر به پذیرش قیمت‌های اعلامی وزارت جهاد کشاورزی به عنوان نهاد بالادستی تولید کشاورزی نیستند. این فرایند موجب می‌شود در برخی تصمیم‌ها عدم تعادل‌های جدی در کمیت و کیفیت تصمیم‌ها دیده شود. به طور مثال در حالی که قیمت تضمینی چغندر بهره‌ها با رشدی معادل ۹۲ درصد در سال زراعی ۹۸-۱۳۹۷ نسبت به سال زراعی پیش از آن به ۳۴۰۳ ریال رسیده است، نرخ تضمینی سیبزمینی پاییزه با رشدی معادل ۱۳ درصد از ۴۲۳۷ ریال به ۴۷۸۸ ریال رسیده است. تفاوت حدود ۴۰ درصدی در نرخ رشد قیمت تضمینی این دو محصول با توجه

به مشابهت‌های کشت عدم تعادل در تولید ایجاد می‌کند. رشد قیمت خرید تضمینی سایر محصولات مثل پنبه، عدس، نخود و... نیز برای سال زراعی ۹۸-۱۳۹۷ بیشتر از رشد قیمت خرید تضمینی چغندر قند بوده است که دلایل آن هرگز به طور آشکار برای ذی‌نفعان توضیح داده نشده است.

پایین‌تر از تورم

بر اساس تبصره ۶ قانون خرید تضمینی محصولات کشاورزی «دولت موظف است قیمت خرید تضمینی محصولات اساسی کشاورزی موضوع این قانون در هر سال زراعی را به گونه‌ای تعیین نماید که میزان افزایش آن هیچگاه از نرخ تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در همان سال کمتر نباشد.» در حالی که معلوم است نرخ تورم انتظاری سال ۱۳۹۸ بسیار فراتر از رشد ۹ درصدی نرخ خرید تضمینی چغندر قند خواهد بود، دلایل تثبیت نسبی قیمت خرید این محصول (در مقایسه با نرخ تورمی سال بعد که برخی پیش‌بینی‌ها آن را کمتر از ۳۰ درصد نمی‌دانند) نیز توضیح داده نشده است.

صادرات و قاچاق

پس از آنکه سیاست ارزی دولت در فروردین ماه ۱۳۹۷ منجر به فرار نرخ ارز از محدوده‌های رشد پایین شد و نرخ دلار به مثابه ارز معتبر به ۳۰۰ و حتی ۴۰۰ درصد رسید، اتفاق مهمی که در حوزه تجارت و قاچاق محصولات کشاورزی رخ داد. صادرات و قاچاق سیبزمینی، گوجه‌فرنگی، رب گوجه و... به دلیل تفاوت معنادار قیمت ارزها در بازار آزاد و قیمت اعلامی بانک مرکزی اتفاق تازه‌ای بود که رخ داد. این اتفاق منجر به خرید محصولات یادشده از کشاورزان به قیمت بالاتر شده است. نیک می‌دانیم اما این روند نمی‌تواند ادامه یابد و شرایط برمی‌گردد.

انتظار چه چیزی را داریم

تجربه نشان می‌دهد که فقدان تولید و توزیع اطلاعات به میلیون‌ها بهره‌بردار کشاورزی در پهنه سرزمین راه را برای تولید هیچ‌ان‌آلود محصولات هموار می‌کند. سال‌های طولانی است که شاهد عدم تعادل در تولید پیاز و سیبزمینی بوده‌ایم و دیده‌ایم که دهقانان خرده‌پای ایرانی وقتی قیمت سیبزمینی در یک سال زراعی به هر دلیل افزایش قابل ملاحظه دارد بدون اطلاع از اینکه در سال زراعی بعد همتایان او در سراسر کشور سیبزمینی کشت می‌کنند و وفور کشت و برداشت موجب سقوط قیمت‌ها خواهد شد این اقدام را اما انجام می‌دهند. به نظر اکثریت متخصصان و آگاهان به مسایل تولید و بازار محصولات کشاورزی انتظار این

است که این اتفاق در سال زراعی آینده در باره سیبزمینی و گوجه‌فرنگی در تقابل با تولید چغندر قند رخ دهد و این مسئله نگران‌کننده شده و نشانه‌های آن دیده می‌شود.

عدم تعادل‌های بعدی

اگر مدیران ارشد سازمان برنامه‌ریزی کشور در کمترین وقت باقی مانده تا شروع کشت و تصمیم‌گیری کشاورزان عدم تعادل در اعلام قیمت خرید تضمینی چغندر قند با محصولات رقیب را در دستور کار قرار ندهند چند عدم تعادل تازه پدیدار خواهد شد. نخستین عدم تعادل به افزایش رشد عرضه بیشتر از تقاضای سیبزمینی و گوجه‌فرنگی در زمان برداشت محصولات یاد شده است. این عدم تعادل به زیان کشاورزان است که بدون تحلیل و بدون داشتن اطلاعات کافی اقدام به کشت کرده‌اند خواهد شد. عدم تعادل بعدی در کاشت چغندر خواهد بود. کاهش کشت چغندر قند منجر به بهره‌برداری ناقص کارخانه‌ها شده و سودآوری کارخانه‌ها را مخدوش خواهد کرد و زیان انباشت شده تازه‌ای بر دوش این واحدها خواهد افتاد. عدم تعادل بعدی در این صورت، افزایش واردات شکر به دلیل کاهش تولید داخلی است که می‌تواند به

یک دور تازه از عدم تعادل‌های جدی در سایر بازارها شود. این عدم تعادل‌هایی که انتظار آن را باید کشید به زیان نهاد دولت است که باید منابع تازه‌ای برای خرید سیبزمینی و گوجه‌فرنگی مازاد بر مصرف بپردازد و همچنین ارز مورد نیاز برای واردات احتمالی شکر را بر دوش بگیرد. این اتفاق جدای از ایجاد نارضایتی برای مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان است. کارخانه‌های چغندر قند که در سال‌های اخیر توانسته‌اند کمی از بی‌مهری‌های قبلی را جبران کنند نیز متضرر خواهد شد و در پرداخت‌هایشان به چغندرکاران باقی‌مانده با دردمس مواجه می‌شوند. مهم‌تر از همه اما آسیب‌های احتمالی است که کشاورزان خواهند دید. عقل و منطق و اقتصاد حکم می‌کند که نباید اجازه دهیم آسیب‌های قبلی دوباره و با همان سازوکار اما به پهنه‌های دیگر بازگردند، بنابراین تا دیر نشده است باید جلوی زیان بزرگ و تکرار تراژدی را گرفت.

ذکر این نکته اما ضروری است که با توجه به اینکه خرید تضمینی چغندر قند به عهده کارخانه‌های قند است، دولت برای این عمل نیازی به تخصیص و تزریق نقدینگی ندارد اما خرید سایر محصولات از جمله سیبزمینی، پیاز، گوجه‌فرنگی و... از وظایف دولت است و الزام دارد که اعتبارات سنگینی را در این خصوص تخصیص و پرداخت نماید.

مهم‌ترین دلایل کاهش کمی و کیفی تولیدات کشاورزی

بر اساس بررسی‌های صورت گرفته از سوی کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق ایران، مشکل در تأمین بذر، نهال، کود و سموم باکیفیت، کاهش منابع، کاهش سرمایه‌گذاری در بخش باغبانی و دشواری در تأمین تکنولوژی‌های روز از جمله مواردی است که منجر به کاهش کمی و کیفی تولیدات باغی در سال‌های آینده خواهد شد.

راهکار مقابله با تحریم‌ها در تولیدات باغی

بخش پایانی این گزارش به ارائه راهکارها و پیشنهادات کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق ایران به‌منظور کاهش تأثیرات ناشی از اعمال تحریم‌ها بر تولید و تجارت تولیدات باغی اختصاص دارد. بر همین اساس، شفاف‌سازی حمایت‌ها و سیاست‌ها، آسیب‌شناسی جامع اعمال تحریم‌ها، لغو ممنوعیت صادراتی، اولویت‌بندی، پایداری سیاست‌های ارزی، حمایت از بخش خصوصی، سرمایه‌گذاری به‌منظور بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و پیش‌بینی بسته حمایتی از جمله راهکارهای کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق ایران به‌منظور مقابله با آثار تحریم‌ها در حوزه محصولات باغی است.

غذایی و افزایش صادرات غیرنفتی، اشتغال‌زایی و توسعه روستاها برنامه‌ریزی در جهت بررسی آثار تحریم و کاهش پیامدهای مخرب آن بر تولید و تجارت محصولات باغی، می‌تواند علاوه بر حفظ مزایای اقتصادی و تولید محصولات باغی و حفظ اشتغال، مانع از کاهش صادرات می‌شود. گزارش کمیسیون در ادامه به بررسی میزان تولیدات محصولات باغی طی سال‌های ۸۷ تا ۹۶ پرداخته که بر اساس آن متوسط نرخ رشد محصولات باغی در برنامه پنجم ۱۲٫۵ درصد و عملکرد آن ۵٫۶ درصد بوده است. در این گزارش آمده که بر اساس برنامه ششم، میزان تولیدات باغی باید به ۲۱ میلیون و ۹۰۰ هزار تن برسد و ۴ هزار و ۶۰۰ هزار هکتار گلخانه جدید احداث شود. کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق ایران پس از بررسی میزان صادرات محصولات باغی در ۱۰ سال گذشته و سهم محصولات باغی مختلف از جمله پسته، خرما و زعفران در سبد صادراتی کشور، تأکید می‌کند ایهامات و ناپایداری سیاست‌های ارزی و صادرات محصولات کشاورزی، وابستگی به معهود کالاهای صادراتی، نبود هماهنگی میان دستگاه‌های دخیل در صادرات و عدم حمایت از جمله مهم‌ترین دلایل افت صادرات محصولات باغی است.

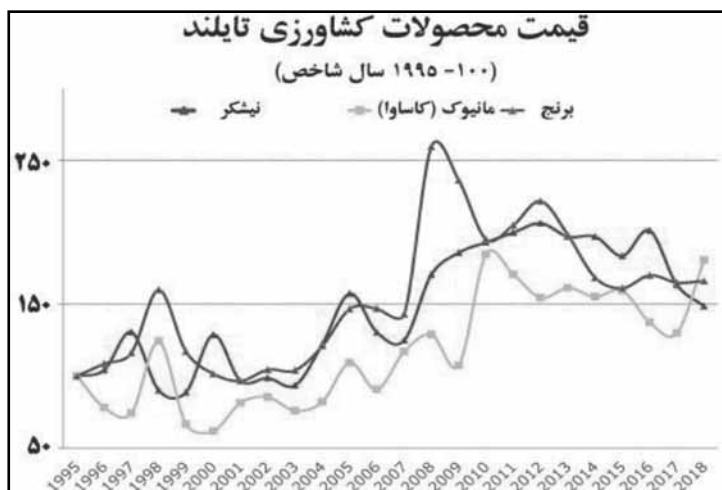
پرداخته است. در مقدمه این گزارش آمده است: «محصولات باغی ۱۵ درصد از سطح زیر کشت محصولات کشاورزی کشور را تشکیل می‌دهند اما نیمی از این محصولات صادر می‌شوند. از طرفی ایران در تولید برخی از محصولات باغبانی در سطح دنیا از جایگاه و رتبه بسیار خوبی برخوردار است. به‌طوری‌که در زمینه برخی از محصولات رتبه اول و به‌طور کلی در میان ۱۰ کشور عمده در تولیدکننده محصولات باغی در جهان قرار دارد.» بر اساس این گزارش، افزایش قیمت کالاهای اساسی وارداتی، کمبود نهاده‌های باکیفیت کشاورزی، افت صادرات، محدودیت در بازارهای صادراتی، افزایش هزینه‌های نهاده‌های کشاورزی وارداتی، افت کیفیت تولیدات به دلیل عدم توفیق در واردات سموم باکیفیت بالا، عدم توفیق در جذب سرمایه‌گذاری، تهدید امنیت غذایی جامعه، موانع تکنولوژی روز از مهم‌ترین پیامدهای اعمال تحریم‌ها بر حوزه کشاورزی و صنایع غذایی کشور است که به همراه سیاست‌های ناکارآمد دولت به‌خصوص سیاست‌های ناپایدار ارزی دولت، فعالان اقتصادی این عرصه را دچار مشکل کرده است. کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق ایران تأکید می‌کند با توجه به شاخص‌هایی نظیر اهمیت در تأمین امنیت

آغاز فصل برداشت نیشکر تایلند، بدون رژیم جدید شکر نشریه بین‌المللی شکر و شیرین کننده‌ها (Folichts)

پایین بودن قیمت‌های نیشکر باعث شده است تا کشاورزان، کشت مجدد و احیاء مزارع قدیمی نیشکر را با تأخیر انجام دهند. در نتیجه، پیش‌بینی می‌شود تولید نیشکر به ۱۲۰ تا ۱۳۰ میلیون تن برسد که ۱۰ درصد کمتر از سال ۲۰۱۷-۱۸ خواهد بود.

انتظار می‌رود تولید شکر از ۱۴/۷ میلیون تن سال ۲۰۱۸-۱۹ به ۱۲/۶ میلیون تن در سال ۲۰۱۸-۱۹ کاهش یابد. با این حال، این رقم تولید همچنان در رتبه دوم بیشترین حجم تولید قرار دارد.

با وجود کاهش جذابیت کشت نیشکر، انتظار نمی‌رود کشاورزان زراعت این محصول را کنار بگذارند.

به گفته رییس بزرگ‌ترین گروه تولیدکننده شکر کشور، هنوز کشت نیشکر در مقایسه با برنج، درآمد بیشتری برای کشاورزان این کشور به ارمغان می‌آورد. ایسارا معتقد است که درآمدی یک رأی نیشکر می‌تواند تا ۹۶۰۰ بات تایلندی برسد در حالی که درآمد همین زمین برای کشت برنج معادل ۳۵۰۰ بات خواهد بود. وی اضافه کرد که بدلیل نیاز آبی بیشتر برنج، بهره‌وری هر رأی زمین این محصول کمتر است، به جز تعداد زیادی از نواحی روستایی فاقد زیرساخت‌های آبیاری.

احتمالاً روند کاهش مصرف شکر در سال ۲۰۱۸-۱۹ مشابه گذشته تداوم داشته باشد با توجه به وضع مالیات شکر برای نوشیدنی‌های غیرالکلی در سپتامبر ۲۰۱۷ و افزایش تدریجی آن تا سال ۲۰۲۳، یکی از عوامل موثر در این زمینه است.

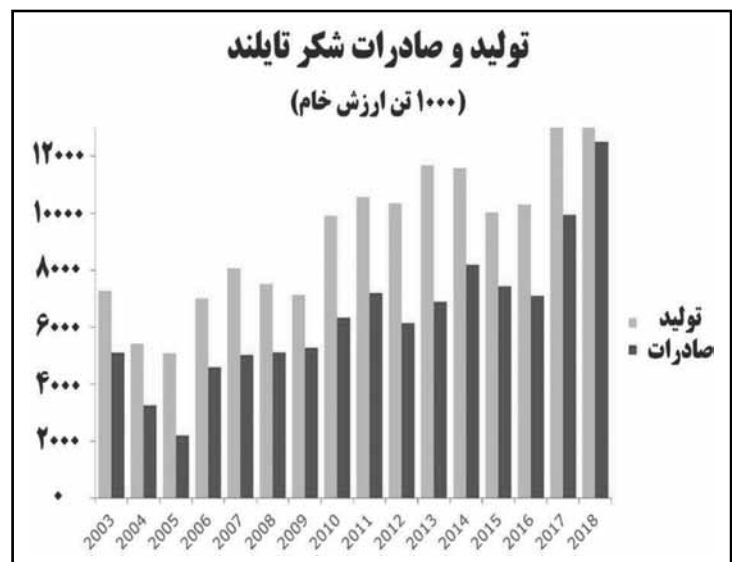
نوشیدنی‌های غیرالکلی، حدود ۲۰ درصد از کل مصرف شکر تایلند را به خود اختصاص می‌دهند. با توجه به وضع مالیات جدید، نوشیدنی‌های فاقد شکر که از شیرین‌کننده‌های مصنوعی استفاده می‌کنند تا ۵ تا ۱۰ درصد ارزان‌تر از نوشیدنی‌های شیرین شده با شکر خواهند بود.

در مجموع تولیدکنندگان مواد غذایی و آشامیدنی‌ها، تقریباً ۸۰ درصد کل شکر مصرفی غیرمستقیم را به خود اختصاص می‌دهند. لازم به ذکر است که سهم مصرف شکر صنعتی از کل مصرف، به حدود ۴۶ درصد می‌رسد.

در عین حال، مصرف مستقیم شکر خانوارها که ۵۴ درصد کل مصرف شکر کشور را تشکیل

با توجه به نزدیک شدن شروع فصل برداشت ۲۰۱۸-۱۹ (نوامبر و اکتبر)، صنعت شکر تایلند برای دومین سال متوالی از وجود رژیم جدید شکر محروم خواهد بود، چراکه احتمالاً مذاکرات در مورد اصلاحات تا اواخر سال ۲۰۱۹ ادامه خواهد داشت. دولت در سال ۲۰۱۸، دستورالعمل اجرایی بازار را لغو کرد اما در طول سال با انجام برخی اقدامات موقتی، به تنظیم و کنترل سیستم ادامه داد. آخرین حرکت در این زمینه، تصویب بسته ۱۵ میلیارد باتی برای حمایت از کشاورزان نیشکر کار بود.

این امر می‌تواند باعث افزایش ناراضی‌ت‌ها برزیل شود چراکه این کشور در سال ۲۰۱۷ در خصوص شیوه‌های پرداخت یارانه در صنعت شکر تایلند به سازمان تجارت جهانی شکایت کرده بود. احتمالاً حجم فرآوری نیشکر آسیاب‌های تایلند نسبت به ۱۳۵ میلیون تن سال گذشته با اندکی کاهش مواجه شود. منابع صنعت معتقدند که برداشت نیشکر این کشور ممکن است به ۱۲۰ تا ۱۳۰ میلیون تن برسد که همچنان در رتبه دوم بیشترین مقدار تولید است. اما در عین حالی که تولید فعلی در سطح بالایی باقی خواهد ماند، چشم‌انداز برنامه توسعه بلندمدت این کشور به گونه‌ای است که اصلاحات بازار شکر ممکن است بر سودآوری صنعت تأثیر بگذارد. اگر صنعت مجدداً اعتماد خود را به دست آورد، تولید شکر به عنوان یک کسب و کار سودآور باقی خواهد ماند. با این حال، جای تردید بسیار وجود دارد که کارخانه‌های تایلندی اقدام به سرمایه‌گذاری قابل توجهی در ظرفیت‌های جدید نمایند.

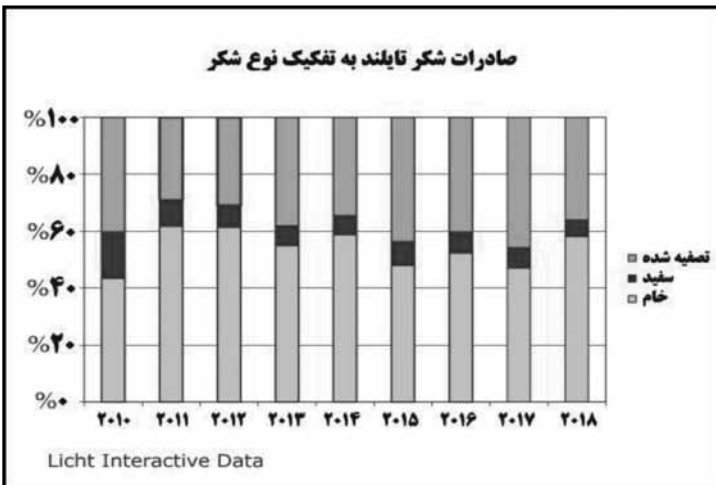
وضعیت شکر در سال ۲۰۱۸-۱۹

محصول نیشکر سال ۲۰۱۸-۱۹ همچنان از شرایط مطلوب آب و هوایی سود خواهد برد و طبق اعلان اداره هواشناسی تایلند، تجمع بارندگی‌های ماه‌های ژانویه تا سپتامبر ۲۰۱۸ در دشت‌های مرکزی و نواحی شمال شرقی تایلند که جزو مناطق اصلی کشت نیشکر این کشور محسوب می‌شوند، ۱۰ تا ۱۵ درصد بالاتر از حد طبیعی بوده است. با این حال، بطور قابل توجهی کمتر از سال گذشته است. نیشکر این مناطق تقریباً ۷۰ درصد کل تولید نیشکر تایلند را تشکیل می‌دهند.

بخش اتانول به دنبال شفافیت بیشتر سیاست‌های دولت

بخش اتانول در این کشور به عنوان یکی از عوامل مهم در تثبیت صنعت شکر شناخته شده است. در ماه مه، اداره نیشکر و شکر اعلام کرد که ۵۰۰ هزار تن شکر خام برای تولید اتانول تخصیص خواهد یافت که بیشتر از سطح متداول ۲۰۰ هزار تن است. تخصیص اضافی با هدف کاهش هزینه تولید بوده است چرا که قیمت‌های مواد اولیه جایگزین (تراشه‌های کاساوا)، به شدت افزایش یافته است. در حال حاضر هر تن از این محصول در بازار داخلی با قیمت ۶۷۵۰ بات مبادله می‌شود در حالی که این رقم در سال گذشته معادل ۵۰۰۰ بات بوده است. این افزایش قیمت، نتیجه کاهش شدید تولید است که از ۳۱ میلیون تن سال ۲۰۱۶-۱۷ به رقم ۲۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۷-۱۸ رسیده است. انتظار می‌رود میزان تولید برای سال ۲۰۱۸-۱۹ به حدود ۳۰ میلیون تن افزایش یابد به دلیل بالا بودن قیمت کاساوا، اسماول بیشتر از ملاس و شربت نیشکر برای تولید اتانول سوختی استفاده شده است. سهم ترکیبی این دو ماده اولیه در سال ۲۰۱۸ به حدود ۷۰ درصد رسید که از ۶۴ درصد سال گذشته بیشتر است. هدف بلندمدت دولت، افزایش مصرف روزانه اتانول به ۱۱/۳ میلیون لیتر تا سال ۲۰۳۶ بوده است که در مقایسه با رقم ۳/۹۱ میلیون لیتری سال ۲۰۱۳، رشد قابل توجهی را نشان می‌دهد. با این حال، به هیچ‌وجه روشن نیست که این رشد قوی در مصرف، چگونه باید ایجاد گردد. بر اساس اطلاعات سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷، مصرف سالانه بنزین E-۸۵ از ۱۴۱/۵۷ میلیون لیتر به ۳۸۳/۳۶ میلیون لیتر افزایش یافته است که نرخ رشد سالانه ۲۸ درصد را نشان می‌دهد، در حالی که مصرف سالانه E-۲۰ از ۹۶۲/۷۳ میلیون لیتر به ۱۹۰۳/۲۶ میلیون لیتر افزایش یافته است که بیانگر نرخ رشد سالانه ۱۹ درصدی است. فروش E-۱۰ در این دوره ثابت مانده است.

بخش خصوصی به دنبال درک این موضوع است که آیا دولت اقداماتی را برای تشویق مصرف اتانول سوختی در وسایل نقلیه انجام می‌دهد یا خیر؟ به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده دولت، بایستی دستورالعمل‌های شفاف و برنامه زمانی مدون جهت تحریک افزایش حداقل ۱۰ درصدی مصرف سالانه اتانول وجود داشته باشد در حال حاضر، ظرفیت تولید روزانه اتانول تایلند در ۲۶ کارخانه این کشور به ۵/۷۹ میلیون لیتر می‌رسد. ملاس، ماده اولیه اصلی مورد استفاده در تولید اتانول است. در صورت اصلاح مشوق‌ها، تولید روزانه این ماده ۳ میلیون لیتر در سال ۲۰۱۷ به ۳/۸۱ میلیون لیتر در سال ۲۰۱۹ افزایش یابد.

چشم‌انداز

بعید به نظر می‌رسد که وضعیت صنعت شکر تایلند در طول سال ۲۰۱۸-۱۹، چه از نظر تولید و چه از نظر مالی به‌طور قاطع بهبود یابد. به احتمال زیاد میزان تولید کاهش خواهد یافت و روند آتی شکر نشان می‌دهد که قیمت‌ها در دوره جاری تحت فشار باقی خواهند ماند، حتی می‌تواند به ارقام پایین ماه سپتامبر برسد. بنابراین تعجب‌آور نیست که پیدا کردن شیوه‌های فراگیر برای اصلاح رژیم دهه گذشته بازار شکر با لحاظ شرایط ذینفعان مرتبط، برای مقامات بسیار دشوار باشد. حوادث تابستان این مسأله را روشن کرد که یک مکانیزم قیمت‌گذاری آزاد شناور برای نیشکر در بازار پریشان، موجب تحمیل فشار قابل توجهی بر روی کشاورزان خواهد بود و دولت نمی‌تواند از عهده مخالفت این گروه برآید، زیرا این امر به سرعت می‌تواند باعث ایجاد ناآرامی‌های اجتماعی شود. منابع محلی معتقدند که حتی اگر تایلند در نهایت بتواند سیستم شکر خود را در سال آینده آزاد کند، همچنان مجبور خواهد بود تا فرایند پرداخت غیرمستقیم یارانه به کشاورزان نیشکر را ادامه دهد. در غیر این صورت، بسیاری از جذابیت‌های کشاورزی نیشکر از بین رفته و می‌تواند باعث توقف برنامه‌های توسعه کشور شود. ضمناً بانکوک مطمئن است که برزیل با دقت بسیار، وضعیت رژیم جدید برای حفظ خوشحالی کشاورزان را تحلیل خواهد کرد. تایلند تاکنون توانسته است از تحقیقات سازمان تجارت جهانی در زمینه فعالیت‌های شکر خود جلوگیری نماید. تأخیر در اصلاح بازار شکر، حقیقت ناخوشایند را نشان می‌دهد: یا موفقیت توسعه کشور در بلندمدت تضمین نمی‌شود یا مشکلاتی جدید با برزیل و سازمان تجارت جهانی به وجود خواهد آمد.

موسسه تحقیقات و آموزش توسعه نیشکر خوزستان

می‌دهد در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته، حدود ۲ درصد افزایش یافته است. اطلاعات وزارت صنایع نشان می‌دهد که کل فروش شکر در حال کاهش است. میزان فروش شکر در بازارهای داخلی طی ماه‌های ژانویه تا اوت، حدود ۶۰ هزار تن کمتر از دوره مشابه گذشته بوده است که بیانگر کاهش ۳ درصدی می‌باشد.

با توجه به افزایش شدید تولید، صادرات نیز باید افزایش یابد. این کشور در سال ۲۰۱۸-۲۰۱۷ توانست بیش از ۱۰ میلیون تن شکر صادر کند که تقریباً ۳ میلیون تن بیشتر از سال ۲۰۱۷-۲۰۱۶ است. بر روی کاغذ و به دلیل تصمیم این کشور برای کاهش ذخایر بزرگ شکر، حجم محموله‌های ارسالی در سال ۲۰۱۸-۱۹ افزایش خواهد داشت. در سال ۲۰۱۸، صادرات شکر تصفیه شده به میانمار افزایش یافت. در هفت ماهه اول سال، حجم صادرات به این کشور به حدود ۴۴۵ هزار تن رسید که در مقایسه با رقم ۳۷۰ هزار تن دوره مشابه سال قبل، افزایش زیادی را نشان می‌دهد. بالا بودن عوارض ضد دامپینگی (مه ۲۰۱۷ تا مه ۲۰۲۰) چین در مورد شکر برای چند کشور صادرکننده (از جمله تایلند)، این افزایش توضیح داده است. به عقیده بازار، بخش اندکی از شکرهای تصفیه شده تایلندی به چین صادر شده است.

اصلاح سیاست شکر - یک دستور کار ناتمام

در ژانویه ۲۰۱۸، دولت دستورالعملی موقتی را برای برداشتن محدودیت کنترل قیمت‌های داخلی شکر و مدیریت فروش شکر (معروف به سهمیه A برای فروش داخلی و سهمیه‌های B و C برای فروش صادرات) در سال‌های ۲۰۱۷-۱۸ و ۲۰۱۸-۱۹ صادر کرد. این جایگزین بخشی از قانون شکر و نیشکر (۱۹۸۴) شد که کف قیمت شکر عمده فروشی را تنظیم و مالیات ویژه ۵ باتی برای هر کیلوگرم فروش شکر داخلی را حذف می‌کند. با این حال، دولت همچنان برنامه حمایت قیمتی نیشکر را تحت قانون شکر و نیشکر حفظ کرده است.

مقررات زدایی موقت کاهش قیمت‌های عمده‌فروشی شکر، باعث کاهش قیمت شکر داخلی شده است. در سپتامبر ۲۰۱۸، متوسط قیمت درب کارخانه برای شکر سفید و شکر تصفیه شده، ۱۵ تا ۱۷ بات برای هر کیلوگرم بود که ۳ بات کمتر از قیمت کنترل شده قبلی می‌باشد. با این حال، همچنان قیمت‌های داخلی به مراتب بالاتر از سطح بازار جهانی است. با وجود حذف محدودیت قیمت عمده فروشی درب کارخانه، شکر هنوز در فهرست محصولات و خدمات کنترل شده وزارت تجارت ذکر شده است. در نتیجه، سقف قیمت خرده‌فروشی هر کیلوگرم شکر، بدون تغییر در سطح ۲۳/۵ بات باقی مانده است. سقف قیمت خرده‌فروشی، برای حمایت از مصرف‌کنندگان در برابر افزایش قیمت‌ها است. علاوه بر این، حق الزحمه شکر داخلی برای شکر عمده فروشی تعریف شده است. در حال حاضر، حق الزحمه هر کیلوگرم شکر داخلی معادل ۱ بات تعیین شده است. این حق الزحمه از کارخانجات شکر به صندوق دولتی شکر و نیشکر پرداخت شده و تامین‌کننده یارانه تولیدکنندگان نیشکر، در مواقع کاهش قیمت محصول آنها در بازار به کمتر از قیمت‌های مداخله‌ای است. به عبارت دیگر، حق الزحمه شکر داخلی بطور مؤثری، جایگزین مالیات ویژه ۵ باتی شده است که قبلاً توسط صندوق شکر و نیشکر تأمین می‌شد و با دستورالعمل ۱۵ ماه ژانویه حذف گردید. دستورالعمل اجرایی ۱۵ ژانویه به عنوان یک اقدام موقت تلقی می‌شود. در عین حال، دولت تایلند در راستای درخواست برزیل از طریق سازمان تجارت جهانی، در حال نهایی کردن اصلاحات قانون شکر و نیشکر است.

زمانی که دولت بسته حمایتی کمک به بخش کشاورزی را منتشر کرد سختی پیدا کردن یک راهکار برای حفظ منافع شکر داخلی و همچنین رقبای بین‌المللی کشور آشکار گردید در ماه اکتبر، بانکوک بسته ۱۵/۶ میلیارد باتی (۱ دلار = ۳۲/۷۴ بات) را برای حمایت از ۳۴۰ هزار نیشکرکار ثبت شده در اداره شکر و نیشکر این کشور تصویب کرد. منابع دولتی تأکید کردند که این حرکت، قوانین سازمان تجارت جهانی را نقض نمی‌کند زیرا مبلغ یارانه‌ها، کمتر از ۱۰ درصد ارزش صنعت شکر را تشکیل می‌دهند.

در مجموع، مستقیماً ۶/۵ میلیارد بات از محل صندوق اضطراری دولت برای خرید نهاده‌هایی مانند کود و سموم دفع آفات اختصاص خواهد یافت. با توجه به انتظار تولید ۱۳۰ میلیون تن نیشکر، سهم هر تن به ۵۰ بات می‌رسد. این پول توسط بانک کشاورزی و تعاونی‌های کشاورزی پرداخت می‌شود. سقف پرداختی برای هر تولیدکننده معادل ۳۵۰ هزار بات و حداکثر بابت تحویل ۵۰۰۰ تن نیشکر خواهد بود.

۹/۱ میلیارد بات دیگر نیز به‌طور مستقیم از طریق صندوق نیشکر و شکر به کارخانه‌های تولیدکننده شکر (و به ازای هر تن معادل ۷۰ بات) پرداخت خواهد شد. انتظار می‌رود این صندوق در سال ۲۰۱۸ با کسری ۷،۷۹۷ میلیارد باتی در مقایسه با ۹،۷۰۱ میلیارد باتی ثبت شده در پایان ماه اوت مواجه باشد.

در نتیجه قیمت هر تن نیشکر در سال ۲۰۱۸-۱۹ به ۸۰۰ بات (در مقایسه با ۶۸۰ بات) خواهد رسید که صرفاً مبتنی بر قیمت بازار جهانی است. تنها دو روز بعد، کشاورزان نیشکرکار اعلام کردند که این بسته حمایتی برای پوشش هزینه‌های تولید آنها کافی نخواهد بود و قیمت ۹۰۰ بات را پیشنهاد دادند. این بدان معنی است که چانه‌زنی روی قیمت‌های نیشکر برای افزایش، قابل اعتراض است.

واقعیت تلخ نامه انجمن قند و شکر و یک مدیر

بیندازیم دهها قانون و سازمان و نهاد قدیمی خواهیم دید که روزی براساس یک ضرورت تهیه و تاسیس شده‌اند اما کسی به این فکر نیست که آنها را با شرایط روز تطبیق دهد. واقعیت تلخ دیگر این است که نهاد دولت در ایران برای اینکه اعلام کند نهادهای نیرومند است راه را بر بنگاه‌ها و خانواده‌ها سخت می‌کند و در هر امری که به ذهن هم نمی‌آید دخالت می‌کند. باید از رئیس سازمان برنامه و بودجه پرسید که آیا کارخانه‌های قند حاضرند بهای بیشتری برای چغندر پرداخت کنند؟ اما دولت با اعلام و تعیین قیمتی خارج از واقعیت‌ها این وسط خودنمایی می‌کند. واقعیت تلخ دیگر این است که سازمان برنامه و بودجه کشور به جای اینکه راهبردهای بلندمدت برای امور کلان اقتصاد تهیه و به تصویب نهادهای بالا دستی خود برساند نیروی خود را به امور جزئی و البته آسیب‌رسان و برهم زننده تعادل طبیعی بازار کالاها گذاشته است. نامه‌های انجمن قند و شکر و مدیر عامل کارخانه قند بیستون نشان می‌دهد که مدیران حاضر در صحنه عمل اقتصادی بهتر از مدیران سازمان برنامه‌ریزی می‌دانند یک تصمیم به ظاهر کارشناسانه تا چه اندازه می‌تواند مصیبت به بار آورد. یک بار دیگر داستان چغندر قند در دولت نهم و دهم را به یاد بیاوریم و فکری بنیادین برای به هم ریختن مناسبات موجود کنیم.

انبوه خبرهای کلان اقتصادی در این روزها به ویژه ارائه لایحه بودجه ۱۳۹۸ و مجادله‌ها درباره تحولات بازار ارز، پول و بورس و رکود رو به تعمیق تولید صنعتی و بحث رشد تورم و تهی‌دست‌تر شدن شهروندان هرگز اجازه نمی‌دهد نامه انجمن قند و شکر ایران و مدیرعامل قند بیستون کرمانشاه به چشم بیاید. این انجمن و مدیرعامل به رئیس جمهوری نامه نوشته‌اند و به دولت و سازمان برنامه‌ریزی کشور التماس می‌کنند قیمت خرید تضمینی چغندر قند کشاورزان را برای سال زراعی در پیش رو افزایش دهد. انجمن قند و شکر و مدیرعامل بیستون نیک می‌دانند اگر این اتفاق نیفتد و دولت اجازه ندهد قیمت تضمینی کشاورزان به میزان تورم انتظاری سال بعد افزایش یابد کشاورزان چغندر کار به سوی کاشت محصول رقیب مثل سیب‌زمینی و گوجه فرنگی خواهند رفت و بازار چغندر قند و پس از آن شکر و پس از آن پرداخت پول به کشاورزان ... از تعادل خارج خواهد شد. در صورتی که سازمان برنامه و بودجه به عنوان نهاد اصلی تعیین و تایید خرید محصولات کشاورزی بر روی قیمت فعلی اعلام شده برای سال زراعی آینده که فقط ۹ درصد بیشتر از قیمت اعلام شده سال زراعی قبلی است این احتمال حتی داده می‌شود که داستان توزیع سیب‌زمینی ارزان و یا گوجه فرنگی در حال خراب شدن و بیچارگی هزاران هزار دهقان خرده‌پا وجود دارد.

آنهایی که داستان تلخ توزیع رایگان سیب‌زمینی در سال منتهی به انتخابات را به یاد دارند، شاید ندانند برنامه‌ریزان نهادهایی مثل سازمان برنامه و وزارت جهاد کشاورزی وقت برای لج‌بازی با کارخانه‌های قند دستور واردات ۲،۵ میلیون تن شکر را دادند و چند سال بعد هزاران هزار سیب‌زمینی کار ایرانی در بدترین شرایط قرار گرفتند. شاید در نگاه نخست این خبر و اندازه آن چندان با اهمیت به نظر نرسد اما واقعیت‌های تلخ و دهشتناکی را در ژرفای نظام تصمیم‌گیری و ساختار اقتصادی ایران برملا می‌کند. نخستین واقعیت تلخ استناد به یک قانونی است که در فضای سال‌های بلافاصله پس از جنگ نوشته شده است که سه دهه از عمر آن می‌گذرد اما هنوز زنده و پویا است. اگر در میان قانون‌های مربوط به کسب و کار ایرانیان نگاه دقیقی

تأمین ۲۰ میلیون تن کالای اساسی

جزئیات توزیع برنج روغن و شکر شب عید

معاون وزیر جهاد کشاورزی با بیان اینکه ۲۰ میلیون تن کالای اساسی در کشور تأمین و تدارک شده است، از توزیع ۱۴۷ هزار تن روغن، برنج و شکر برای شب عید خبر داد. به گزارش مهر، یزدان سیف در نشست خبری با بیان اینکه در ابتدای امسال نزدیک به ۲۰ میلیون تن کالای اساسی تأمین و تدارک دیده شده است، گفت: تاکنون ۸،۵ میلیون تن از این کالاها مصرف و باعث شده آرامش نسبی در بازار ایجاد شود و اختلالی به وجود نیاید. وی با اشاره به تنظیم بازار شب عید اظهار داشت: در این راستا حدود ۵۰ هزار تن برنج با رصد کمیسیون‌های تنظیم بازار استانی، حدود ۵۷ هزار تن روغن خام برای تولید روغن نباتی مردم و حدود ۴۰ هزار تن شکر برای شب عید توزیع خواهد شد.

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی در ادامه افزود: برنج هومالی تایلندی گرید A با قیمت ۵ هزار و ۲۰۰ تومان و گرید B با قیمت ۴ هزار و ۲۰۰ تومان در اختیار استان‌ها قرار می‌گیرد و قیمت این کالا در خرده فروشی‌ها در شورای اقتصاد هر استان تعیین می‌شود. سیف در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اینکه سال گذشته ۲۸۰ هزار تن آرد از کشور صادر کردیم، گفت: امسال نیز مقادیر خوبی آرد از محل واردات موقت گندم از کشور صادر شده و ما باید ورود موقت گندم به کشور را تسهیل کنیم.

فاسد شدن ۲۰ هزار تن برنج در انبارهای شرکت بازرگانی دولتی صحت ندارد

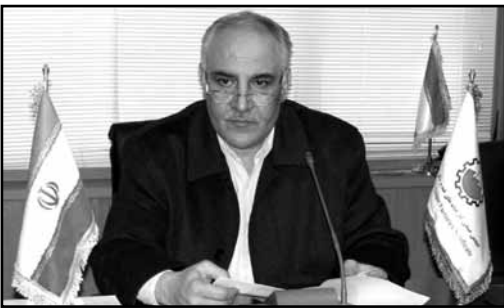
مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی درباره مباحث مطرح شده مبنی بر فاسد شدن ۲۰ هزار تن برنج در انبارهای این کشور اظهار داشت: ما این عدد را تکذیب می‌کنیم و چنین مسئله‌ای صحت ندارد.

وی گفت: در هر پروسه‌ای مقداری محصول فاسد و دورریز می‌شود که این اتفاق طبیعی است اما رقم ۲۰ هزار تن به هیچ عنوان واقعی نیست. سیف افزود: در شرکت بازرگانی دولتی سالانه ۲۰ میلیون تن گندم، یک میلیون تن برنج و یک میلیون تن روغن وارد و خارج می‌شود بنابراین اینکه مقداری دورریز شود اتفاق غیرطبیعی نیست. معاون وزیر جهاد کشاورزی تأکید کرد: ما امسال انبارهایمان را به پالت مجهز می‌کنیم تا دورریزمان کم شود ضمن اینکه ۳۵ میلیارد تومان برای تجهیز انبارها هزینه کرده‌ایم تا پرت محصول به حداقل برسد.

وی با بیان اینکه تا سال‌های ابتدایی دولت جدید استاندارد مجازی برای اندازه‌گیری فلزات سنگین در برنج و حتی تاریخ مصرف آن وجود نداشت، گفت: با تصویب حد مجاز فلزات سنگین در سال ۹۲، دولت همه برنج‌هایی را که در گذشته وارد شده بود و در انبارها موجود بود و همچنین برنج‌های وارداتی را با استانداردهای جدید تطبیق داد و بر این اساس مجبور شدیم بخشی از برنج‌ها را از مصرف انسانی خارج کنیم و آنها را به عنوان غذای دام مورد استفاده قرار دهیم.

بهم‌دانی دیر انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران تحلیل کرد

درباب ناروا بودن استیضاح وزیر تولیدی

داستان ایستاد و دقت کرد. کارنامه آقای حجتی در دوره فعالیتش در دولت دوم اصلاحات در منصب وزیر جهاد کشاورزی و همچنین در این سال‌ها و در دولت‌های اول و دوم آقای روحانی نشان می‌دهد وی با همه وجود از تولید کشاورزی حمایت کرده است. حجتی در این سال‌های وزارت یک راهبرد روشن و مبتنی بر سیاست‌های کلی نظام را در دستور کار داشته است و به لحاظ تئوریک و به لحاظ اجرایی از آن عدول نکرده است. راهبرد ارایه شده از سوی این وزیر بی‌حاشیه کابینه، افزایش ضریب امنیت غذایی با تأکید بر تولید داخلی و کاهش وابستگی به واردات مواد غذایی از خارج است. خوشبختانه تجربه و آمارها نشان می‌دهد کارنامه حجتی در اجرای این

قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران با استناد به عقل و شرع و باهدف اداره بهینه کشور با اصل تفکیک قوا موافقت کرده است و قانونگذاری و نظارت بر اجرای قانون را وظیفه و اختیارات مجلس شورای اسلامی می‌داند. بر اساس اصول مربوط به وظایف و اختیارات مجلس قانون‌گذاری، پرسیدن سؤال از وزیران و حتی رئیس‌جمهور و در مرحله‌ای بالاتر استیضاح وزیر حق مجلس است. در این سال‌هایی که مجلس شورای اسلامی فعالیت می‌کند دیده‌ایم که نمایندگان از این حق خود برای استیضاح وزیران استفاده کرده‌اند و جامعه نخبگان و نیز شهروندان درباره اینکه استیضاح یک وزیر بر پایه داورهای کارشناسانه بوده یا نه دیدگاه خود را به صورت‌های گوناگون نشان داده‌اند. دقت در رفتار مجلس فعلی و مناسبات آن با دولت دوم آقای روحانی نشان می‌دهد این مجلس در مقایسه با دوره‌های پیشین و در مقایسه با دولت‌های قبلی از حق استیضاح خود بیشتر استفاده کرده است و یا احتمال استفاده از این حق را به رخ کشیده است. افزایش شمار استفاده از این حق و به ویژه هدف قرار گرفتن برخی از وزیران کابینه یازدهم و دوازدهم نزد نخبگان و مردم این خدشه را پدیدار کرده است که شاید اشتباه وسهوی یا عمدی هست که برخی از وزیران در کانون استیضاح باشند و دلایل این کار غیر از دلایل کارشناسانه است. در همین بستر می‌توان به رفتاری که با مهندس محمود حجتی وزیر جهاد کشاورزی می‌شود اشاره و روی این

مدیرعامل توسعه نیشکر خوزستان:

تدوین طرح‌های جامع مسئولیت‌های اجتماعی در روستاها در دستور کار است

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی خوزستان گفت: انجام مسئولیت‌های اجتماعی در مناطق محروم باید در طول سال تداوم یابد که در این خصوص یک طرح جامع برای روستاهای استان در حال تدوین است.

محمود شمیلی بر اهمیت مسئولیت‌های اجتماعی تأکید کرد و گفت: این شرکت در سال‌های اخیر همواره سعی کرده علاوه بر بحث افزایش تولید و اشتغال‌زایی در مناطق کم برخوردار استان، نسبت به انجام مسئولیت‌های اجتماعی خود نیز متعهد باشد.

وی افزود: در حال حاضر بالغ بر ۱۴۰ روستا پیرامون شرکت‌های نیشکر در استان بوده که هریک از این روستاها با محرومیت‌هایی همراه است که بر خود وظیفه می‌دانیم تا در حد توان در جهت کمک به این مناطق تلاش کنیم. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی خوزستان ادامه داد: مسئولیت‌های اجتماعی این شرکت در زمینه‌های مختلف بخصوص در بخش‌های عمرانی و خدمات پزشکی در ماه‌های گذشته به خوبی انجام شده و سعی می‌شود تا پایان سال نیز خدمات بهتری به این مناطق ارائه شود.

وی بیان کرد: شرکت توسعه نیشکر در سال جاری شرایط خشکسالی سختی را گذرانده اما با این وجود دست از تلاش برای افزایش میزان تولید، اشتغال‌زایی و همچنین حمایت از مناطق محروم برنداشته است. شمیلی تصریح کرد: خدمات پزشکی شاید یکی از نیازهای اساسی روستاهای کم برخوردار باشد؛ به همین جهت روز جمعه ۷۰۰ نفر از بیماران روستاهای شهرستان کارون با همکاری این شرکت و جامعه پزشکان استان، توسط ۴۰ پزشک متخصص ویزیت رایگان شدند و در خصوص تداوم درمان برخی از آن‌ها به همت دانشگاه علوم پزشکی اهواز به بیمارستان‌های استان معرفی شدند. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی خوزستان در خصوص نقدهایی که از این شرکت مطرح است، گفت: این شرکت یک صنف کشاورزی بوده که نیشکر تولید می‌کند و اگر بنا بر این باشد که

بگوییم نیشکر باعث آلودگی محیط زیست می‌شود، پس باید بگوییم تمامی کشت‌ها برای محیط زیست مضر هستند. وی ادامه داد: هر نوع کشت و برداشت ضمن اینکه محاسنی دارد، شاید آلاینده‌هایی را نیز به همراه داشته باشد؛ گندم و چغندر نیز مانند نیشکر مسائلی را به دنبال دارند که شاید نقد بر آن‌ها وارد باشد اما بحث زهاب‌ها یکی از مواردی است که باعث می‌شود انگشت اتهام همواره به سمت نیشکر دراز شود. شمیلی بیان کرد: امسال برای نخستین بار با استفاده از زهاب نیشکر طرح پرورش ماهی را اجرا کردیم که در نوع خود مثال‌زدنی بود؛ همچنین با برنامه‌های صورت گرفته قرار است آبی را که برای تولید نیشکر استفاده شده، بار دیگر استخراج کرده و برای تولید گیاه‌های زراعی نظیر پنبه، جو، گندم و برنج از آن استفاده کنیم. وی ادامه داد: این طرح مورد استقبال نهاد ریاست جمهوری و وزارت جهاد کشاورزی قرار گرفته و به زودی اقدامات لازم برای اجرایی کردن آن آغاز می‌شود. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی خوزستان گفت: نیشکر برخلاف تصوراتی که وجود دارد، گیاهی دوستدار محیط زیست است و بر اساس نظرات کارشناسان بین‌المللی نیشکر می‌تواند برای تصفیه هوا نیز مؤثر باشد.

نامه قندی‌ها به رییس جمهور برای افزایش نرخ خرید تضمینی چغندر قند

مدیرعامل قند بیستون کرمانشاه در نامه‌ای به رییس جمهور خواسته است، شورای اقتصاد جهت جلوگیری از بروز ضرر و زیان کشاورزان و کارخانه‌ها، تصمیم عاجل در مورد خرید تضمینی چغندر و افزایش قیمت قند و شکر تصمیم بگیرد.

محسن علی حسینی مدیرعامل قند بیستون کرمانشاه در نامه‌ای به رییس جمهور خواسته است، شورای اقتصاد جهت جلوگیری از بروز ضرر و زیان کشاورزان و کارخانه‌ها، تصمیم عاجل در مورد خرید تضمینی چغندر و افزایش قیمت قند و شکر تصمیم بگیرد.

در این نامه آمده است: با توجه به فرا رسیدن تصمیم‌گیری کشاورزان برای انتخاب محصول و حفظ توازن بازار دستور فرمایید، این تصمیم هر چه سریعتر اتخاذ شود.

در نامه یادشده خطاب به روحانی رییس جمهور آمده است، در راستای منویات رهبری معظم انقلاب در مورد حمایت از تولید ملی و کالای ایرانی، همان‌گونه که مستحضرید افزایش شدید نرخ ارز و به صرف بودن صادرات محصولات کشاورزی از یک سو و همچنین افزایش قیمت نهاده‌ها و هزینه‌های تولید از سوی دیگر موجب شده است تا کشاورزان برای کشت محصولاتی که قابلیت صادرات را دارند رو آورده که از جمله آن می‌توان به کشت سیب زمینی، گوجه فرنگی اشاره نمود.

بدیهی است کشت محصولاتی نظیر چغندر قند که در تولید قند و شکر که از کالاهای اصلی کشور محسوب می‌شود، با بی‌مهری مواجه شده و کشاورزان به جای کشت چغندر قند تمایل به کشت محصولاتی که فرآوری شده آنها نظیر رب گوجه فرنگی که قابلیت صادرات را دارند، متمایل شده‌اند که این امر خطر بر هم خوردن سبب محصول کشاورزی سال آتی را در پی داشته و سبب کاهش شدید محصولی نظیر چغندر قند به عنوان ماده اولیه در کارخانه‌های قند و شکر خواهد شد که جدا از افزایش هزینه‌های سربار تولید باعث تعطیلی اینچنین کارخانه‌ها و بیکاری کارگران، بر هم خوردن عرضه و تقاضا و متعاقب آن افزایش بی‌رویه قیمت قند و شکر را به همراه خواهد داشت. با عنایت به مراتب فوق خواهشمند است با توجه به فرا رسیدن تصمیم‌گیری کشاورزان برای انتخاب محصول و حفظ توازن بازار دستور فرمایید شورای اقتصاد در دولت محترم با بهره‌مندی از منطق اقتصادی جهت جلوگیری از بروز ضرر و زیان کشاورزان و کارخانه‌ها، تصمیم عاجل در مورد خرید تضمینی چغندر و محصولات تولیدی و همچنین افزایش قیمت قند و شکر اتخاذ نمایند.

تعیین سیاست‌های ارزی و بانکی که سرچشمه شرایط نامساعد امروز هستند نقشی ندارد و سازمان‌های نظارتی و حمایتی مثل سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان نیز زیر مجموعه وزارت جهاد نیستند. این یک برداشت اشتباه و غریب است که برخی کاستی‌ها در حوزه‌های ارزی که به رشد شدید همه قیمت‌ها منجر شده است و مواد غذایی نیز بخشی از آنها است را یکسره به وزیری نسبت دهیم که سهمی در این سیاستگذاری‌ها ندارد. امید است نمایندگان استیضاح‌کننده وزیر بی‌حاشیه و پراکار وزارت جهاد کشاورزی با بررسی کارنامه و برنامه این عنصر دلسوز به تولید ملی که در مسیر اقتصاد مقاومتی به لحاظ روش و بیش سازگاری بالایی دارد تجدینظر کرده و راه را برای تولید ملی سخت و ناهموار نکنند. هر لرزش در تحلیل و تنگ کردن راه برای اجرای برنامه‌های خوداتکایی وزیر جهاد کشاورزی تنها و تنها رانت‌خواران و مباحثان فسادساز را خرسند می‌کند. نگارنده به تحقیق دریافته است که مهندس حجتی اگر امروز وزیر جهاد کشاورزی است بر اساس تکلیفی است که به او شده است و از اینکه از مسیر استیضاح این تکلیف از دوش او برداشته شود شادمان خواهد شد. مصلحت عمومی و منفعت کشاورزی و کشاورزان اما حکم می‌کند که در این شرایط دشوار اجازه ندهیم یک نیروی ورزیده و دلسوز از بخش کشاورزی برود و ما بمانیم و یک خسران تاریخی.

خوشبختانه داستان عجیب وزیر تولیدی ایران در آخرین ساعت‌هایی که قرار بود استیضاح انجام شود منتفی شده است. کاش تا پایان کار این وزیر پر تلاش فعالیت‌های وی با اخلال مواجه نشود.

راهبرد روشن و منطبق با نیازهای کلی نظام و اقتصاد مقاومتی با کامیابی همراه بوده است. آمارها و اطلاعات در دسترس نشان می‌دهد ایران در این سال‌ها از واردات گندم به مثابه یک کالای استراتژیک رها شده است و کلیت مدیریت سیاسی و اقتصادی ایران اکنون با خیال راحت می‌داند که در هر شرایط دشوار بین‌المللی ایران نیاز به واردات گندم ندارد. آنهایی که داستان تولید شکر را در نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ به یاد دارند نیک می‌دانند که ایران از یک واردکننده بزرگ شکر اکنون به یک تولیدکننده خوداتکا در این حوزه رسیده است. برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی برای رسیدن به خوداتکایی در کالاهایی مثل دانه‌های روغنی نیز با کامیابی در دست اجراست. وزیر جهاد کشاورزی در همه سال‌های فعالیت خود بیشترین حضور در هر شهر و روستا را نسبت به هم‌تایانش داشته و یکی از پرکارترین وزیران در این باره است. مناسبات شفاف و مبتنی بر انصاف و کارشناسی با همه تشکل‌های کشاورزی و شنیدن سخنان تولیدکنندگان و اجرای آنچه که به نظر کارشناسانه می‌آمده است از ویژگی‌های این وزیر است. شواهد و نشانه‌هایی وجود دارد که محمود حجتی در منش و در روش، تأیید مقام‌های بالای نظام را داشته و دارد و هرگز هیچ نهاد و جریان سیاسی و اقتصادی در پادستی وی تردید نکرده است. به نظر می‌رسد منتقدان اصلی حجتی بیشتر به دلیل سهو و خطای دید و در حالت بدبینانه که امید است چنین نباشد تحت تأثیر مباشرانی که در همه سال‌های دولتهای نهم و دهم هزاران میلیارد تومان رانت واردات را به جیب زدن قرار گرفته‌اند. واقعیت این است که این خطای تحلیل بیشتر به فضای عمومی اداره کشور برمی‌گردد که سیاستگذاری‌هایی در سطح کلان به عدم تعادل منجر شده است. وزیر جهاد کشاورزی در

